

ประโยค ป.ธ. ๘

แต่ง ฉันทภาษามคร

สอบ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างทำยนี้ แล้วประพันธ์
ให้เป็นภาษามคร โดยฉันทลักษณ์ ๓ อย่าง แต่งฉันทอะไร แจ่มชื่อไว้ด้วย ฯ

เมื่อได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณทรงกระทำการเทศนาธิษฐาน
คือตกลงพระเหตุทัญจะทรงแสดงธรรมสอนเวไนยสัตว์แล้ว ทรงคำนึงถึง
ผู้จะรับพระปฐมเทศนา ทรงระลึกถึงคาบสองก่อน ก็เพราะว่า ท่านทั้งสอง
นั้น ว่าโดยเพศก็เป็นบรรพชิตด้วยกัน ควรจะโปรดก่อน ว่าโดยฐานะเป็นอาจารย์
ผู้สั่งสอน ก็เป็นบุพการี ควรจะทรงกตเวทิมื่อถึงสมัย ว่าโดยฐานะเป็นเวไนย
ก็เป็นอุคฆติตัญญุบุคคล เหมือนดอกอุบลอันขึ้นพื้นน้ำจวนจะบาน พอได้
สัมผัสศรีสมิพระอาทิตย์ก็จะบานทันที ว่าโดยฐานะไม่ตรี ก็เคยอยู่ร่วมใกล้ชิด
สนิทสนม หยั่งทราบปกติจิตนิยมแลปริชาสามารถของกันดี พอที่จะพูดกัน
ให้เข้าใจได้ง่าย ว่าโดยทางเป็นอุบายเผยแผ่พระศาสนา ท่านทั้งสองเป็นปราชญ์
ชั้นสูงและเป็นอาจารย์เดิม เมื่อโปรดท่านทั้งสองให้ได้ธรรมจักขุบรรลุมรรคผล
ยอมตนเป็นพุทธสาวกได้ก่อน จะเป็นอุปการะและเป็นกำลังในการสั่งสอนเผยแผ่
พระศาสนา แต่เมื่อทรงทราบว่าท่านทั้งสองทำลายขันธเสียแล้ว จึงทรงระลึก
ถึงพระปัญจวัคคีย์ต่อไป ก็เพราะว่าพระปัญจวัคคีย์นั้น นอกจากเป็นบรรพชิต
ด้วยกัน ยังเป็นพยานสำคัญในเรื่องบำเพ็ญทุกกรกิริยา แลการที่พระปัญจวัคคีย์
ออกบวชตามเสด็จ เฝ้าอุปัฏฐากพระองค์ในเวลาทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยาเพื่อว่า
เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้ธรรมวิเศษแล้ว จะได้ทรงสอนให้รู้ตามบ้าง ข้อนี้ปรากฏ
โคงคังไปในที่นั้น ๆ แล้ว ถ้าพระองค์ไม่ทรงสอนพระปัญจวัคคีย์ให้รู้ธรรม
ตามเสด็จได้ก่อน ก็จะเป็นข้อค้านดิงว่า แต่พระปัญจวัคคีย์ผู้ออกบวชติดตาม
อุปัฏฐากพระองค์อยู่ทุกเช้าค่ำ พระองค์ยังไม่ทรงสอนให้รู้ธรรมอะไรได้

จะป่วยกล่าวไปไปถึงคนอื่น แต่ในเวลานั้น พระปัญญาวัคคีย์พากันออกห่างจากพระองค์ไปด้วยเข้าใจว่า ทรงเลิกทุกกรกิริยาเสียแล้วจะตรัสรู้อะไร จะเฝ้าอุปัฏฐากอยู่ต่อไปก็ไร้ผล ถ้าไม่ทรงแก้ความสำคัญผิดของพระปัญญาวัคคีย์เสียให้ได้ก่อน ข้าพเจ้าไม่สำเร็จของพระองค์ก็คงจะกระฉ่อนอยู่ไม่สิ้นยุค เมื่อทรงสอนพระปัญญาวัคคีย์ให้รู้ธรรมสิ้นความสำคัญผิดแล้ว ข้าพเจ้าก็จะสงบไป เพราะอาศัยพระปัญญาวัคคีย์นั่นเอง เพราะทรงเห็นแลทรงยอมอยู่ในอำนาจแห่งเหตุอันนี้ จึงสู้สุดส่ำห้ำเสด็จบทธจจากโพธิมณฑลไปโปรดพระปัญญาวัคคีย์ซึ่งพักอยู่ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน กรุงพาราณสี สิ้นระยะทางตั้งวันข้อนี้แสดงเสียงของการฉวยตักขณว่า แม้จะได้ดีมีสุขยิ่งใหญ่ ก็ย่อมจะไม่ลบล้างคุณท่านผู้เป็นบุพการี ไม่ตัดทอนไมตรีจิตในมิตรสหาย ไม่ละเลยค้ำคายอันโศชนคนเก่า อนึ่ง ย่อมเลือกตั้งตนประกอบการทำงานในทางที่เป็นหลักฐานแลได้ประโยชน์มาก ตัดทางปรัมปวาทว่า เป็นคนอกตัญญู ประทุษร้ายมิตรขาดสังคหกิจในอัน โศชน แลทำงานไม่ได้ผลเป็นชั้นเป็นอัน ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๘
ตัวอย่าง แต่งฉันทภาษามคร
พ.ศ. ๒๕๖๐

อินทรวงศ์

โลกุตตโม โลกวิทู ตถาคโต
ปตฺวาน สมโพธิมฺนุตฺตรํ ตทา
ธมฺมํ อธิญฺจามกาสี เทสิตุํ
ธมฺมารเห อคฺคฺปนีสฺสเย สรี
อาพาริสี จุฑทกิสฺสยจ อุตฺตมํ
สมฺมา สมฺมจฺจิตฺถ กตฺถญฺเจตสา ฯ

ปัฐยาวัตร

อุโภ ปพฺพชิตา ฆาน-	สมาปตฺติปภินฺนกา
ตถาคตฺสฺส โอวาท-	อาเจรภูตปฺพุพฺภา
เอตฺสฺส ปฺพุพฺการีติ	สมฺภาวิตา ปสฺสีตา
เวเนยฺยจฺานโต เจเต	อเหตุ ภพฺพปฺคฺคฺลา
อุคฺคฺมม อุทกา ปาตุ-	ผลิตํ ปทุมํ ยถา
พฺยตฺตา อุคฺฆฏิตฺถญฺ จ	ติกฺขปฺลฺลว ตปฺสฺสิโน
मितฺตสมฺภตฺติโต เจเต	วสฺสาสิกา ว สตฺถุณา
ชานีสฺส อญฺณมฺลฺลสฺส	อชฺฌาสยฺว สาธุกํ
อุบายโต จ สิสฺसानํ	กรฺภูจฺานียปฺคฺคฺลา
ธีรา สุตฺวาน สทฺธมฺมํ	วิเสสชาติตา สियุ
เอเตปิ ปพฺพชิตฺวาน	สทฺธมฺมสฺส ปกาสน
อุปตฺถมฺภกฺกฺตา ตํ	ปวตฺเตยฺยึ ยถารหํ
พฺพุเรน ปนฺุโภเปเต	มตาเยวาติ ชานิตา ฯ

วังสัทธนะ

ตทา หิ พุทฺโธ อติทุกฺกเร มหา-
ปธานโยเก อุปถมฺภการเก
ยตีปี อวชฺชยิ ปญจวคฺคิเย
ชินฺว ทิสฺวาน ปธานหายินฺ
ตโตปี พาราณสียํ คตา อิเม
ยตีน พาราณสียํ นินฺตุถตฺ
ขณฺน ฌตฺวาน วโร ตถาคโต
อิเม ยตี ตํ อคมาสิ ปสฺสตีตุ
อกาสิ สพฺเพ อชฺชทิกฺกุจิกเก อิเม
อิเมส จกฺกํ ปจฺมํ อนฺุตฺตรํ
ชินโน มหาการุณิกो ปวตฺตยิ
มุนินฺทพฺพุทฺธํ อนฺุปพฺพุทฺธํ อิเม ฯ

ปฐยว้ตร

ตสฺมา หิ ปณฺทิตโต โปโส	สมฺปสฺสตี อตฺถมตฺตโน
กตญฺญู กตเวทึ จ	สมฺมา สงฺคหการโก
อมิตฺตพฺพุทฺธิโกโต จ	สาธเยย กิจฺจมตฺตโน
อนฺุปวทิตโต เอโส	ปรปฺปวาทมตฺตโกติ ฯ